

Raj Ferenc rabbi levele a 2014-es Pride istentisztelet résztvevőikhez

Az üzenetet a 2014. július 5-én, a három hazai progresszív zsidó közösség közös szervezésében idén harmadjára megrendezett LMBTQ-barát sábbát sáhárit istentiszteleten olvassák fel.

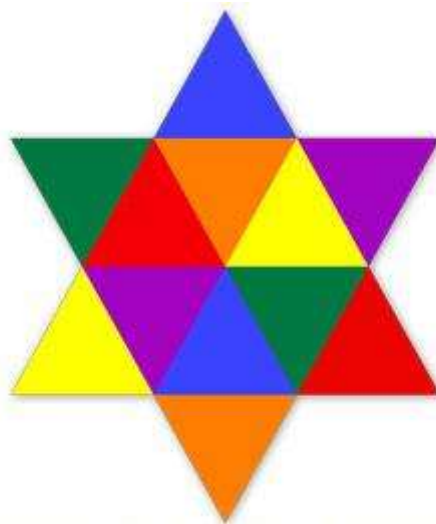
Kedves Barátaim!

Sajnálom, hogy nem lehetek Veletek személyesen, amikor a Bét Orim Reform Zsidó Hitközség, a Dor Hadas Közösség és a Szim Sálom Progresszív Zsidó Hitközség rendezésében Magyarországon immáron harmadszor, istentisztelet keretében támogatásunkról biztosítjuk valamennyi LMBTQ barátunkat.

A Bét Orim Reform Zsidó Hitközség rabbijaként küldöm üdvözlétemet a tengerentúlról, Berkeleyből Budapestre. Egyúttal szeretném tolmácsolni amerikai közösségem, a kaliforniai Beth El Congregation tagjainak, rabbijainak valamint az észak-amerikai progresszív zsidóságnak szívből jövő, őszinte üdvözlését és jókívánságait eme fontos esemény alkalmából.

A szombat reggeli imák hirdessék a szabadságot, a méltóságot és a nyitottságot az LMBTQ zsidók, családjaik és barátaik felé.

Mi, progresszív zsidók, minden haladó szellemű polgártársunkkal együtt, itt az Egyesült Államokban a múlt év júniusában ünnepeltük az amerikai legfelsőbb bíróság döntését, ami azonnali hatállyal megsemmisített egy törvényt, mely szerint házasság csak férfi és nő által köthető. Ez világviszonylatban is gigantikus lépés volt a melegházasság elismerése felé.

Ezt a politikát erősítette meg pár héttel ezelőtt Obama elnök egy hosszabb hivatalos proklamációban, amelyben 2014 júniusát az LMBTQ büszkeség hónapjának nyilvánította. Az elnök országa támogatásáról biztosította azokat, akiket melegségük miatt üldöznék, börtönbe zárnak, számos esetben halálra ítélnék. „Ez elfogadhatatlan. Az Egyesült Államok arra szólít fel minden nemzetet, hogy csatlakozzanak hozzánk az egyetemes emberi jogok védelmezése érdekében.” - mondta Obama.

Az egyenlőség és a befogadás iránti elkötelezettségünk mélyen benne gyökerezik a zsidó hagyományban: tanításainkban és történelmünkben egyaránt. Fontos, hogy mindig szem előtt tartsuk az utolsó héber próféta, Malakiás tanítását, amit ő egy kérdésben fogalmazott meg:

„Nemde egy (Mennyei) Atyánk van mindnyájunknak, nemde egy Isten teremtett minket? Miért hűtlenkednénk ki-ki testvére ellen, megszenteltelítve őseink szövetségét?”

Ennek szellemében érvelt a kiváló második századbeli talmudtudós, Ben Azzai, hogy a Tóra legfontosabb alapelve egy egyszerű állítás, a Teremtés könyve 5. fejezetének első héber mondata:

„Ez Ádám nemzetségeinek könyve. Amikor Isten megteremtette az embert, Isten hasonlatosságára alkotta őt”.

Tehát mi, mindannyian és egyenként, az Örökkévaló, az élő Isten gyermekei vagyunk, akiket a Mindenható az ő saját hasonlatosságára teremtett. Ezt az örökérvényű igazságot a Tóra gyönyörűen fogalmazza meg: az Örökkévaló *“bid'mut Elohim – Isten hasonlatosságára”* teremtette az embert.

Ez a mi zsidó elkötelezettségünk alapja az elidegeníthetetlen emberi méltósággal, az emberi jogokkal szemben. Mindenki egyedi emberi lény, s bár tőlünk eltérő, de Isten hasonlatosságára lett teremtve.

Ez az elköteleződés az emberi sokszínűség tisztelete, mások méltósága iránt nemcsak szent szövegeinkben gyökeredzik, de történelmünk tanulsága is egyben. Mivel oly sokszor voltunk kirekesztés

és üldöztetés áldozatai zsidóságunk miatt, különösen érzékenyek vagyunk mások kirekesztésével és elnyomásával szemben.

A haladó zsidóság a világon mindenütt, Amerikától Izraelig, s most már Magyarországon is fellép minden kirekesztett, így az LMBTQ emberek teljes befogadásáért nemcsak a civil társadalomban, de a zsidó közösségekben is. Hiszen a Tóra parancsolata is ezt várja el tőlünk: *V'áhávtá l'reáchá kámochá!* Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat!

B'virkát Sálom, a béke áldásával:

Raj Ferenc rabbi

Látogatás Komáromban

Május utolsó hétvégéjén közösségünk több tagja Révkomáromba utazott az ottani zsidó hitközség meglátogatására.

A Komáromi Zsidó Hitközség 1791-ben alakult. Az első rabbi Eisik Lax volt, őt Pinchas leb Frieden követte, majd 1861-ben érkezett Komáromba dr. Schnitzer Ármin (1836-1914), a város későbbi híres főrabbi. Működése fellendítette a közösség életét. Beszédei, szónoklatai messze földön híressé tették.

A Hitközség a jelenlegi Kulturális és Közösségi Központját még 2000 szeptemberében hozta létre az egykori zsidó Menház épületében, amit 1896-ban avattak fel. Itt található az úgynevezett kis zsinagóga, amely a háború előtti három templomból egyedül maradt meg. A neológ nagyszinagógát és az ortodox zsinagógát a hitközség kénytelen volt eladni.

Az úgynevezett kis zsinagóga a hitközség székházában

Nagyszerű élményekben lehetett része mindenkinek, aki részt vett a kiránduláson. A program péntek este szombatfogadással kezdődött.

Raj Ferenc rabbi a hetiszakaszk kapcsán arról beszélt, hogy Isten számít ránk, partnereinek kell lennünk a teremtés befejezésében.

Az istentisztelet után, a kedduson megismerkedhettünk kedves házigazdáinkkal.

Szombat délelőtt körülnéztünk a városban. Abban a szerencsében volt részünk, hogy a sétát a legkiválóbb szakértő, Mácza Mihály történész vezette, aki négy évtizede kutatja Komárom és vidéke történelmét, művelődés-, ipar- s településtörténetét.

A város szülőtte, Lehár Ferenc szobra

Számos tanulmányt, ismeretterjesztő cikket és több könyvet írt a témában. Sokat tanultunk a város múltjáról és jelenéről, valamint műemlékeiről.

A Lehár-parkban, a zeneszerző szülőházának helyén áll Lehár Ferenc szobra, Emil Venkov pozsonyi szobrász alkotása, amely karmesterként ábrázolja a művészt.

A Szent András-templom a város legnevezetesebb temploma. Mai formájában 1768-1771 között épült barokk stílusban. Elődje 1763-ban a nagy komáromi földrengés során romba dőlt. Szemben, az 1913-ban épült Kultúrpalota épületében helyezkedik el a Duna Menti Múzeum. Magát a gyűjteményt 1886-ban alapították.

A Kultúrpalota

Előtte áll a város szülötte, Jókai Mór szobra, Berecz Gyula komáromi szobrászművész alkotása.

A Jókai szobor

A Klapka téren álló Városházát mai formájában 1875-ben építették. Elődje szintén a földrengésnek esett áldozatul. Klapka György szobra Róna József műve.

A tér nyugati oldalán a Zichy Palota áll. A közelben az egykori Tiszti Pavilonban kapott helyet a Selye János Egyetem központja. Ez az első önálló magyar nyelvű egyetem Szlovákiában, amely 2004 szeptemberében kezdte meg működését. Három kara van: a Teológiai, a Gazdaságtudományi és a Tanárképző Kar. A Református Teológiai kar az 1994-ben alapított Calvin János Teológiai Akadémia integrálásával jött létre, a Gazdaságtudományi Kar pedig eredetileg a Corvinus Egyetem kihelyezett kara volt.

Selye János Egyetem

A komáromi erődrendszer központi erődje, a Vár előtt helyezkedik el az Anglia park. Ezen a területen volt egykor a város legrégebbi része. Azt azonban a vár bővítésekor, a 19. század elején lebontották, s helyére parkot telepítettek. Itt állították fel V. László magyar király emlékművét, aki 1440-ben Komáromban született, miután apja, Albert király, a török elleni hadjáratból Bécs felé tartva meghalt.

Özvegye, Erzsébet királyné a bevehetetlennek tartott Komáromba jött. Itt született meg fia, akit már csecsemőként magyar királlyá koronáztak. Mivel szülővárosának több kiváltságot juttatott, emlékére szobrot állítottak. Gáspár Péter alkotását 2000-ben avatták fel.

A város legújabb nevezetességei közé tartozik az Európa-udvar, amely stilizált formában a különböző európai országok építészetét mutatja be. Tervezése és megépítése Litomericzky Nándor, Takács Péter és Peter Varga építészek nevéhez fűződik.

Európa-udvar

Ezen a területen található az a ház, ahol Komárom első zsinagógája működött.

Az 1999-ben felavatott Meghurcoltak Emlékműve Gáspár Péter alkotása.

A meghurcoltak emlékműve: „In memoriam 1944-1948”

Délután folytattuk az ismerkedést vendéglátóinkkal. Raj Ferenc rabbi arról tartott előadást, hogy mit jelent zsidónak lenni. Nagy gondolkodók, híres rabbik, írók, költők szavait idézte.

Mint mondta, az amerikai reform zsidóság egyik legnagyobb teológusa, Kaufmann Kohler (1843-1926) szerint a zsidóságnak olyannak kell lennie, mint „Isten élő vízzel telt patakja”.

Ismerkedünk a hitközség könyvtárával

Kaufmann Kohler ezt a követelményt akár apósáról is mintázhatta volna. Ő annak a David Einhornnak (1809-1879) a veje volt, akit nem lehet eleget emlegetni. A Haynau rezsim által betiltott pesti reform templom utolsó rabbija az amerikai reform zsidóság egyik vezéralakja lett. A magyar szabadság ügye melletti kiállást ott a rabszolgaság elleni küzdelem síkján folytatta. (Egyébként sok 48-as emigráns vett részt a rabszolgafelszabadításért vívott harcban).

Hasonlóan lelkesítően fogalmazza meg a zsidóság feladatát Joseph Morris (1848-1930) angol rabbi: egy istentisztelethez hasonló étellel kell az Örökkévalóval való szövetséget megpecsételni.

Jehuda Lev Gordon (1831-1892), a modern héber költészet egyik vezéralakja. Megismertük egyik gyönyörű versét, amely arra biztat, hogy nem szabad hagyni, hogy a megosztottság úrrá legyen rajtunk:

„Együtt megyünk a fiatal s a vén” – idézi fel azt, amit egykor Mózes

mondott a fáraónak. Az előadást elmélyült beszélgetés követte, melynek során a jelenlévők önmagukról is meséltek. Az estét szombatbúcsúztató Havdala szertartás zárta le.

Reméljük, ezzel a látogatással tartós kapcsolatot sikerült megalapozni a két közösség között. Köszönet Újvári Katinak a nagyszerű szervezésért!

Brodzsky Ildikó

7x7 = 7. Judafest a 7. kerületben

Elképesztő nagy tömeg hömpölygött a Zsidó Kulturális és Gasztronómiai Utcafesztiválon, a Judafesten június 8-án, a Kazinczy utcában. Az idei fesztivál az „Életművészek, művészéletek” tematikára épült. Természetesen a Bét Orim is kivette a részét a mókából!

Az idei szlogen jegyében négy állomáson lehetett interaktív bepillantást nyerni ismert zsidó művészek életébe.

Aki kiszabadult Houdini sátrából, az részt vehetett a Kabos Gyula és László filmjeiből készült vetítésekben és eljuthatott egy kis vidámságot a Királyhegyi-bárba is, mielőtt továbbment volna a Gottlieb-kifutóhoz, Gottlieb Leához, a fürdőruhák királynőjéhez.

Az egész napos rendezvényt nagyon mozgalmas, látványos, szórakoztató, ízlelhető, hallgatható, testet-lelket megmozgató programok tarkították, ahol minden résztvevő megtalálhatta a számára vonzó lehetőségeket, tartozzon bármelyik korosztályhoz. A Gyerekszínpadon a Játékszín Süssi előadásának részleteit, a Battyu Színház előadását láthatták a

gyerekek, akik számára szörpívó és palacsintaevő versennyel, ügyességi játékokkal színesítették a rendezvényt.

A sportos látogatók a Fun Run jótékonyági futóversenyei után egy felfújható kapuba rugdoshatták a labdát a VB szellemében.

A NOSALTY Gasztroszínpadon hallgathattunk hagyományos zsidó ételekről beszélgetéseket, volt sütiverseny, majd este vacsorára látták vendégül a 7. kerületi nagycsaládosokat a Kőleves kitűnő gulyáslevesével és a nagyszerű összefogással sült palacsintával.

A Nagyszínpadon volt bemutató a kicsik táncából, majd a nagyok vették birtokba a színpadot, ahol jó hangulatú zenékkal, stand-up rögtönzésekkel, óra tánczással szórakoztatták az érdeklődőket.

A Bét Orim Reform Közösség is kivette a részét az önkéntes munkából;

közösségünket négyen képviseltük (Marietta, Karcsi, Zsuzsi és én) a Bálint Ház fő szervezőinek (Borgula András, Berényi Pepe, Kriston Linda) vezetése alatt.

Az önkéntesek kupaktanácsáról egy kép is készült, amelyen a megbeszélésben elmerülvén, pózolásra nem lévén idő, csak széles hátaink láthatók.

Nemcsak a központi szervezésben segédkeztünk, hanem a Bét Orim saját asztalánál is lelkesen váltottuk egymást, és játékos Judafest-totóval igyekeztünk színesíteni az érdeklődőkkel való beszélgetést.

Köszönet a közreműködésért Gyurinak, Klárinak, Katinak, Áronnak, Karcsinak, Mariettának, Gábornak és párjának!

Petényiné Szóó Györgyi

Júliusi programajánló

Ha másképpen nem jelezzük, akkor programjaink helyszíne a Bálint Ház első emeleti Macesz terme (1065 Budapest, Révay u. 16.).

Július 4. péntek 17:30 Bevezetés a zsidó liturgiába 18:30 Kabbalat Sabbath
Július 5. szombat 10:30 LMBTQ-barát sáhárit a Budapest Pride fesztiválon Bálint Ház, Nagyterem
Július 11. péntek 17:30 Bevezetés a zsidó liturgiába 18:30 Kabbalat Sabbath
Július 18. péntek 17:30 Bevezetés a zsidó liturgiába 18:30 Kabbalat Sabbath
Július 25. péntek 17:30 Bevezetés a zsidó liturgiába 18:30 Kabbalat Sabbath

**Szeretettel várunk minden
érdeklődőt rendezvényeinken!**